

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2014/114

Karar Sayısı : 2015/9

Karar Tarihi : 14.1.2015

R.G. Tarih-Sayı : 12.06.2015-29384

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : Giresun 2. Sulh Hukuk Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 22.11.2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu'nun 589. maddesinin Anayasa'nın 2., 5., 17. ve 41. maddelerine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi istemidir.

I- OLAY

Ölenin üzerinden çıkan eşyanın yapılan otopsi sonrasında mirasçılara teslimi amacıyla açılan tereke davasında, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

Kanun'un itiraz konusu 589. maddesi şöyledir:

“Madde 589- Mirasbırakanın yerleşim yeri sulh hâkimi, istem üzerine veya re'sen tereke mallarının korunması ve hak sahiplerine geçmesini sağlamak üzere gerekli olan bütün önlemleri alır.

Bu önlemler, özellikle kanunda belirtilen hâllerde terekede bulunan mal ve hakların yazımına, terekenin mühürlenmesine, terekenin resmen yönetilmesine ve vasiyetnamelerin açılmasına ilişkindir.

Önlemlerle ilgili giderler, ileride terekeden alınmak üzere, başvuran kişi tarafından; önleme hâkimin re'sen karar verdiği hâllerde Devlet tarafından karşılanır.

Mirasbırakan, yerleşim yerinden başka bir yerde ölmüş ise, o yerin sulh hâkimi bu ölümü yerleşim yeri sulh hâkimine gecikmeksizin bildirir ve mirasbırakanın ölüm yerinde bulunan mallarının korunması için gerekli önlemleri alarak bununla ilgili dosyayı ve varsa vasiyetnameyi yerleşim yeri sulh hâkimine gönderir.”

B- Dayanılan ve İlgili Görülen Anayasa Kuralları

Başvuru kararında, Anayasa'nın 2., 5., 17. ve 41. maddelerine dayanılmış, Anayasa'nın 35. maddesi ise ilgili görülmüştür.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Haşim KILIÇ, Serruh KALELİ, Alparslan ALTAN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ, Recep KÖMÜRCÜ, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Erdal TERCAN, Muammer TOPAL, Zühtü ARSLAN, M. Emin KUZ ve Hasan Tahsin GÖKCAN'ın katılımlarıyla 25.6.2014 tarihinde yapılan ilk inceleme toplantısında, dosyada eksiklik bulunmadığından işin esasının incelenmesine OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V - ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Fatma BABAYİĞİT tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu yasa kuralı, dayanılan ve ilgili görülen Anayasa kuralları ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, itiraz konusu kural gereğince, maddi ya da manevi kıymeti bulunmayan tereke eşyasının dahi ölenin mirasçılarına teslim edilmesinin, özellikle elim bir şekilde hayatını kaybeden kişilerin yakınlarında telafisi imkânsız sıkıntı ve acılara sebep olduğu ve insanlık onurunu kırııcı muamele niteliği taşıdığı belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 2., 5., 17. ve 41. maddelerine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 43. maddesi uyarınca, itiraz konusu kural ilgisi nedeniyle Anayasa'nın 35. maddesi yönünden de incelenmiştir.

Kanun'un itiraz konusu 589. maddesinin birinci fıkrasında, mirasbırakanın yerleşim yeri sulh hâkiminin istem üzerine veya resen tereke mallarının korunması ve hak sahiplerine geçmesini sağlamak üzere gerekli olan bütün önlemleri alacağı; ikinci fıkrasında, bu önlemlerin, özellikle kanunda belirtilen hâllerde terekede bulunan mal ve hakların yazımına, terekenin mühürlenmesine, terekenin resmen yönetilmesine ve vasiyetnamelerin açılmasına ilişkin olduğu, üçüncü fıkrasında, önlemlerle ilgili giderlerin, ileride terekeden alınmak üzere, başvuran kişi tarafından, önleme, hâkimin resen karar verdiği hâllerde Devlet tarafından karşılanacağı; dördüncü fıkrasında da, mirasbırakan, yerleşim yerinden başka bir yerde ölmüş ise o yerin sulh hâkiminin bu ölümü yerleşim yeri sulh hâkimine gecikmeksizin bildireceği ve mirasbırakanın ölüm yerinde bulunan mallarının korunması için gerekli önlemleri alarak bununla ilgili dosyayı ve varsa vasiyetnameyi yerleşim yeri sulh hâkimine göndereceği hükme bağlanmıştır.

Anayasa'nın 17. maddesinde herkesin, yaşama, maddî ve manevî varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahip olduğu belirtilmiş; 35. maddesinde ise *"Herkes, mülkiyet ve miras haklarına sahiptir. Bu haklar, ancak kamu yararı amacıyla, kanunla sınırlanabilir. Mülkiyet hakkının kullanılması toplum yararına aykırı olamaz."* denilerek, mülkiyet ve miras hakları anayasal güvenceye bağlanmıştır.

Miras hukukuna ait bir kavram olan tereke, kişinin öldükten sonra geriye bıraktığı taşınır ve taşınmaz mallarının, hak ve alacaklarının, borç ve yükümlülüklerinin tamamının oluşturduğu malvarlığını ifade eder. Nitekim, Kanun'un 575. maddesinde, *"Miras, mirasbırakanın ölümüyle açılır. Mirasbırakanın sağlığında yapmış olduğu mirasla ilgili kazandırmalar ve paylaştırmalar, terekenin ölüm anındaki durumuna göre değerlendirilir."* denilmekte;

Kanun'un 599. ve 603. maddelerinde ise mirasbırakanın mirasçıları ile alacaklılarının ve mirasçıların alacaklılarının tereke üzerinde hak sahibi oldukları hususları düzenlenmektedir.

Terekeye dâhil olan eşyanın ölenin mirasçıları açısından maddi ya da manevi değer taşıyıp taşınamaması ya da onlarda acı ve elem meydana getirip getirmemesi, kişiden kişiye değişebilecek sübjektif hususlar olduğundan, kanun koyucunun terekenin tespiti ve koruma altına alınmasıyla ilgili düzenleme yaparken, mirasçılara teslim edilmesi gereken ve gerekmeyen tereke eşyasını belirleme gibi bir yükümlülüğünün bulunduğu söz edilemez. Bu konuda esas olan, tereke üzerinde hak sahibi olan kişilerin haklarının korunabilmesi için, terekenin en kısa zamanda tespit edilerek koruma altına alınmasıdır. Bu bağlamda, itiraz konusu kuralın terekedeki değerlerin hak sahiplerine eksiksiz olarak geçmesini sağlayarak, mülkiyet ve miras haklarını etkin bir şekilde korumayı ve mirasçılara sübjektif düşünce ve planları doğrultusunda tasarruf imkânı sağlamayı amaçladığı açıktır. Bu nedenle kuralın Anayasa ile güvence altına alınan kişinin maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkı ile mülkiyet ve miras haklarına aykırı bir yönü yoktur.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 17. ve 35. maddelerine aykırı değildir. İptal isteminin reddi gerekir.

Kuralın Anayasa'nın 2., 5. ve 41. maddeleriyle ilgisi görülmemiştir.

VI- SONUÇ

22.11.2001 tarihli ve 4721 sayılı Türk Medenî Kanunu'nun 589. maddesinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE 14.1.2015 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan	Başkanvekili	Başkanvekili
Haşim KILIÇ	Serruh KALELİ	Alparslan ALTAN
Üye	Üye	Üye
Serdar ÖZGÜLDÜR	Osman Alifeyyaz PAKSÜT	Recep KÖMÜRCÜ
Üye	Üye	Üye
Burhan ÜSTÜN	Engin YILDIRIM	Nuri NECİPOĞLU

Esas Sayısı : 2014/114
Karar Sayısı : 2015/9

Üye

Hicabi DURSUN

Üye

Celal Mümtaz AKINCI

Üye

Erdal TERCAN

Üye

Muammer TOPAL

Üye

Zühtü ARSLAN

Üye

M. Emin KUZ

Üye

Hasan Tahsin GÖKCAN